

Toveri! Oletko täyttänyt veivoili suutesi Miljoonanmarkan keräyslistan hyväksi? Jollet vielä ole, niin älä sitä sivuta kun se eteesi tulee, vaan tee kaikki minkä voit uphoollisten Suomen toveritellen auttamiseksi.

Ompeluseura valmisteleo Iltamaa kovalla toubulla, joka on ensi kuussa, en tiedä tarkoin päivää. Muuten ompeluseurassa tarvitaan enempi tekijöitä, sillä myyjäiset ovat maallikuussa. Siis ottakaapa emännät ja tyttävät tämä visusti huomioon; muutoinkin, kun ompeluseura kokoon-tuu vuorotellen kunkin kodissa, muodostuu kokouksista usein hupaisiakin hetkiä.

Olin vallon unohtaa, että osastomme potkamiehet ottivat ja löysivät turvansa osastomme tyttölapsissa: yhdessä he nyt kuuluvat kaikkiin voimin ryntäivän aikoa vastaan. Mutta emme vielä osaa olla huolissamme. — Perästä kuuluu.

Soittokuntamme menee vierailumatkalle naapuriosastoon East Bostoniin. Pankaapa east bostonilaiset tämä mieleenne ja saapukaa tilaisuuteen lukuisin joukoin, sillä vierailu on osastomme hyväksi. — Helmi.

NEW YORK, N. Y.

Syntymäjuhlaansa vietti joulukuun 14 p. 1918 täkäläinen suomalainen naisten osuuskoti työväentalolla. Väkeä oli kohtalaiseen paljon satelista ilmasta huolimatta. Ohjelman alussa soitti s. s. osaston orkesteri, jonka jälkeen kodin perustamisesta asti mukana ollut Olga Long lausui juhla-vieraat tervetulleiksi. Samalla hän mainitsi kaikkia niistä vaikeuksista, joita on alkuvuosina jouduttu kieltä laittamattomina kokemaan, vaan yhteisymmärrys ja tieto siitä minkä eteen toimittiin, antoi lutoa, joskaan eivät kodin perustajat olleet osuustoiminnassa suuria kokeneita, vaan eipa ole vielä 10-vuotiasella taipa-tehdakaan tullut yhtään kykenevämpää joukkoon, joka olisi kyennyt antamaan mitään huomattavampaa ohjeita. Tervehdyslaulojen lausua oli oikeassa, sillä osuustoiminta on vasta levinnyt suomalaisten keskuudessa täällä. Seurasi runo, Mikko Uuolisen kirjottama Kylyn hetkinä, jonka lausui titar Anni Kivilahti. Runon jälkeen esitettiin juhlapuhujaksi tov. Vilho Boman Fitchburgista, Mass. Hän lausui ensin tervetulleiset Fitchburgin osuustoimintaväeltä N. Y. osuustoiminnan uran uurtajille, koska tämä koti on ensimmäisiä osuustoimintayrityksiä suomalaisten keskuudessa Yhdysvalloissa. Puhe oli koko matkan selvä ja asiallinen osuustoiminnan periaatetta selostava. Puhuja mainitsi mitenkä m. m. Yhdysvalloissa on elintarpeiden kohoaminen pakottanut perustamaan osuuskappoja ja mitenkä ne ovat edistyneet. Ottaisi ilian paljon tilaa lehdestä tehdä laajempi selostus puheesta. Puheen jälestä oli väliaika, jonka jälkeen esitettiin runon lausujaksi titar Olivia Hautamäki, joka lausui juhlarunon, tilaisuutta varten kirjoittanut Aku Päiviö. Sisältönsä puolesta lohti runo mieleen ajan jolloin kotia alettiin kalpaamaan. Runo lausuttiin hyvin, joka oli suurena tehtjänä sisällön tarkoituksen ulos tuoden. Soololaulu esitti titar Hilja Vilonen. Koorilaulua esitti s. s. osaston mieskööri. Titar Hilja Kuokkanen luki katsauksen N. Y. S. N. Osuuskodin toiminnasta, jota yleisö kuunteli tarkkaavaisena. Siinä tehtiin selvää siitä, mikä pakotti naiset perustamaan oman kodin sekä kodin vaiheista 10 vuoden aikana sekä mitenkä pitkin matkaa sosialistiset aatteet ovat aina kulkeneet mukana ja on niitä seurattu. Edustajia olivat lähettäneet Manhattan Suomalaisen Edistysyhdistys ja Brooklyniin, N. Y. osuustalponon jäsenet. Kirjeitsesti tervehtivät Amerikan Suomalaisen osuustoimintalaiton toimikunta, Worcester, Mass., Työl. Kulutusyhdistys ja N. Y. S. S. Osasto.

Näytöskappaleen "Rakkautta ja poliittikkaa" esittivät N. Y. S. S. Osaston näyttelijät. Juhla loppui vasta pik-kutuneilla.

Tässä yhteydessä en saata olla mainitsematta, että tilaisuudessa myytävänä olleen Pelto ja Koti lehdessä olevaa kirjoitusta "Pääpiirteitä N. Y. S. N. Osuuskodin toiminnasta 1908—1918", joka sama kirjoitus oli Toverittaren 48:ssä numerossa. Pääpiirteitä ei siitä löydy hakemallakaan; sen laati ja on lähtenyt re-postelemaan ilman totuuden tuntoa, tuntematta palkkakunnan sen paremmin kuin osuuskodinkaan alkuvaiheita, sillä eihän E. S. kai ole ollut vasta kuin pari vuotta palkkakunnalla. Re-postelu on alusta loppuun asian sotkemista ja kalpaksi koko kirjoitus suoranaisen korjauksen. (Ollis muuten suotavaa, että Toveritar julkaisisi sen kertomuksen joka luettiin juhlassa, silloin saisivat Toverittaren lukijat asiallisemman selostuksen kuin myös ne lännen valtioissa olevat entiset Kodin perustajat.) Mainitsen lyhyesti esimerkiksi seuraavista kohdista:

Oliko New Yorkissa 10 vuotta sitten asuttopula, josta E. S. mainitsee tekemällä siitä kai pääpiirteen? Voin sanoa, että ei ollut. Asuntoja sai eikä silloiset asuinpaikat olleet koskaan niin täynnä kuin Koti on monasti ollut. Kyllä Kodin synnytti eri kysymys. — Silloin jo oli sosialistimielipiteiden omaavien naisten elämä vanhoillisten talolta kiristettyä ja vainottua, jotka kävivät osastolla; vaikka kirjottaja julkeaa laskea niinkin hävyttömän solvauksen silloisia S. S. Osaston jäseniä kohtaan, että eivät liene olleet puhtaasti sosialistisen periaatteen tuntevia. Millä kirjottaja toteaa tämän? Koska on asottoa tuntematon, olisi arveluja parhain pitää omia arvelunaa. Mikä meillä on synnyttänyt S. S. Osastoja, sosialistisen periaatteen tuntemus vai tuntemattomuusko? Ketkä työläiset maailmassa järjestyvät ja liittyvät osastoihin, sosialistista tietoiset vaike tiedottomat? Onko kirjottaja edes tästä vielä selvillä, vaikka lähtee arvelujaan töhertämään. Ei, kyllä ne S. S. Osastot ovat syntyneet muusta eikä tunnesyistä ja luulotteista haaveiluista. — Kuten alussa sanoin, on kirjoitus alusta loppuun re-postelemista ja vääristelyä. Jos kirjottaja nyt niin kovin halusi saada nimensä julkisuuteen ja kirjoittaa jotakin N. Y. S. N. Osuuskodista, olisi ollut terveellistä, että olisi kyselyt kodin vaiheista niiltä, jotka sen tuntevat, sillä näkyyhän täällä olevan useampia henkilöitä, jotka tuntevat kodin 10-vuotisvaiheet paljon paremmin. — Osakasten vuosikokouksen raportin mukaan on kirjottaja vaan valittu uutisten kirjottajaksi. On kai vähän eroa uutisten kirjottamisella tai jonkun toiminnan historiallin re-postelulla. Kirjottaja kyllä löydä löiska-see lopussa itseään korvalle alka pahasti sanomalla: "Sivultapäin katsojana ja olla arvostelijana on joka tapauksessa aivan eri asia kuin olla itse käytännöllisesti mukana ja tuntea ne alati uusiintuvat vaikeudet, mitkä tällaiseen pieneenkin historialliin voi sisältyä."

Jaa, kyllä se niin on. Ollis vain pitänyt tuota lausettaan myöskin mieltä vähän ennenkuin tuli re-postelun loppupuoleen; siis ollut paljon parempi kirjottajalle itselleenkin; ei olisi myöskään tarvinnut kirjoitustaan jatkaa lainaamalla jonkun puhujan lauseita, jos tuntee sosialistisia samoin kuin osuustoiminnankin historiaa vähäsen. — Iltamassa ollut.

NAISTEN OSUUSKOTI

2185—19th St.
SAN FRANCISCO, CAL.
Telefoon: Market 3958
SAN FRANCISCO

VAAKA.

(Jatkoo kahdeksannelta sivulta)

takkikääröjä valmistajille — tuo mitätön — tuo —"

"Tule tänne, Tomi," keskeytti keksijä Pyhän Pietarin tynest. "Kuinka vanha sinä olet?"

"Viidentoista," vastasi Tomi.

"Mikä on toimesi?"

"Hitä sattuu milloinkin."

"Mistä asti olet työskennellyt?"

"Viisivuotiaasta asti."

"Mikä on osotteesi?"

"Tietysti isäni hiilikellari."

"Kasvatuksesi?"

"Mikä se on?"

"Teitkö koskaan mitään ansaitaksesi taivaan ilot?"

"En — en minä koskaan rukoillut."

"Eikö sinun äitisi opettanut sinua?"

"Minulla ei ollut äitiä."

Pyhä Pietari hieroi käsiään mielihyvystä kun avasti keksijän olevan pulassa.

"Teitkö milloinkaan ketään onnelliseksi," kysyi vaa'an keksijä Tomilta.

"Kyllä, joka kerran kun varastin jäänpalasia isäni kärryiltä sairaille lapsille kadullani ja —"

"Hän varasti, hän varasti!" huudahti Pyhä Pietari maltittomana.

"Hän ainoastaan jäähdytti ystäviensä polttavia sormia paahattavassa kuumuudessa," oikasi keksijä.

"Annetaanko minulle taas selkään?" kysyi Tomi.

"Punnitsemme nyt joitakin toisia," ehdotti Pyhä Pietari malttamattomana. Hän valitsi joukosta pappismiehen. Kukaan ei voinut sanoa, oliko hän katolinen, protestantti vaike juutalainen, sillä papit jättivät virkapukunsa maan päälle.

Pappi asetettiin vaa'an toiselle levylle ja Tomi jälleen toiselle.

Taaskin Tomi painui alas ja pappi lensi ylös.

"Mene pois siitä vaa'alta, Tomi!" komensi Pyhä Pietari. "Tässä on selvästi petos takana."

"Oletko koskaan kärsinyt, lapsi?" kysyi keksijä lempeästi Tomilta.

"En," vastasi Tomi.

Pyhä Pietari ja keksijä katsoivat toisiinsa.

"Itkitkö sinä koskaan?"

"Itkin," vastasi Tomi.

"Milloin se tapahtui?"

"Silloin kun pitkät jonot lapsia tuli kerjäämään kivihiiltä ja kun sinisilmäinen Rachel pelattui hiiliämpäri kädessään jonossa kuoliaaksi."

"Miksi et sinä taaskin varastanut?" uteli hämmentynyt Pietari. "Mitä sinä sitten teit?"

"Aloin ajatella, ettei olekaan mitään jumalaa," myönsi Tomi avomielisesti.

"Sinä pakana!" sanoi Pyhä Pietari, silmäten poikasta kärsimättömästi. Mutta vanha portintavartija oli kai hiukan mieltynyt Tomiin, koska vaihtaan puheenaihetta, sanoi: "Punnitaan nyt pari muuta."

Taaskin valittiin kaksi sielua. Runoilijan ja haaveilijan sielu ponnahti ylös ja Jimmy Higgin-sin sielu painui alas.

"Mutta, etkö huomaa erehdystä?" huudahti Pyhä Pietari kiihvaasti. "Tuo rakastettu kirjailija, joka oli ihmisten johtaja, joka antoi elämänsä kansan edestä"

"Hän oli kuuluisa, Pyhä Pietari. Hän on tullut palkituksi tulkitsemisen lahjalla. Tämä toinen hapuroi pimeydessä, mitättömänä, hyljätynä, halveksittuna."

"Mutta päästää hietamurunen taivaaseen sen sijaan kuin valotorni!"

"Sinähän punnitset ihmissieluja," sanoi keksijä juhlallisesti. "Hän joka oli vain tomuhiukkainen ihmiskunnalle, loistaa tähtenä kuolemattomien taivaassa. Sinun paikkasi on lähellä Tomia, sinä alaspoljettu, tuntematon kärsijä," hän lisäsi. "Seuraava!"

Ja he valitsivat sisäänpyrkivistä sieluista yhden sieltä, toisen täältä. Heidän joukossaan oli proletaareja ja pikkupörvareita, herroja ja orjia, työläisiä ja konnia, jalosukuisia ja lurjuksia.

Ja yllätys toisensa perästä hämmästytti Pyhää Pietaria. Moni sielu, jolle oli jo varattu istuin taivaassa jumalan lähelle, täytyi lähteä vaeltamaan sitä toista tietä.

Yksi menetti taivasosuutensa ylpeydestä, toinen erehdyksestä, yksi yhdestä sanasta. Pyhä Pietari moitti yhtenäään vaa'an tuomioita, käyttäen aina maallisia määritelmiä, kuten: tunnettu, pieni, suuri, kuuluisa jne. Ja keksijä väsymättä selitti tälle vanhanaikaiselle portinvahdille, että sieluja voidaan tuomita ainoastaan niiden kieltäymysten, uhraavaisuuden ja rohkeuden mukaan. Pyhä Pietari vapisi ajatellessaan kaikkia erehdyksiä tuomioissaan. Pitäisikö hänen luokitella uudelleen koko taivaan?

Sillävälin punnitsi keksijä sieluja lakkaamatta nopeasti ja tunnonlisesti.

"Tämä kuoli siksi, että hän puhui totuutta, tämä sai kuoleman iskun poliisin kapulasta siksi, että oli kapinoinut." Keksijän vasemmalle puolelle kasvoi pitkä rivi sieluja.

"Mitä sinä aiot tehdä kaikilla noilla kummuisilla, kuituneilla sieluilla? Katso, kuinka kalpeita ne ovat! Niillä ei ole mitään arvoa. Heitä heidät tuonne kuu-luun, mies! Nuo olivat heistä kaikista kurjimpia, he eivät edes halunneet auttaa itseänsä."

"Kyllä, he olivat työntekijöitä, jotka eivät vielä voineet auttaa itseänsä. He olivat tuottajia. Työnteettäjät kutsuivat heitä 'käsiiksi'. Anna heille vielä yksi tilaisuus, Pyhä Pietari."

Pyhä Pietari puri huultansa, eikä sanonut mitään.

Keksijä jatkoi työtänsä nopeasti.

"Saanko kysyä mitä sinä nyt haet?" kysyi Pietari.

"Minä tarvitsisin sellaisen sielun joka painaisi enemmän kuin kaikki Tomit, Jimmyt ja urhot — sielun, joka johtaisi heidät kaikki jumalan luo."

Pyhä Pietari ei uskaltanut vastustaa keksijää, joka oli osottanut jo kyllin monta hänen erehdyksistään.

"Vihdoinkin!" huudahti keksijä, "tässähän onkin sellainen!"

"Mitä!" huudahti Pyhä Pietari, melkein halvaantuneena säikähdyksestä. Tämä olento, joka hylkäsi kotinsa, lapsensa ja kirkon pelkän aatteen takia. Tämä nainen, joka häiritsi rauhaa ja järjestystä — tämä —"

"Tämä kumouksellinen! Kyllä. Hän teki juuri parhaansa kiihotukseen noita sieluja sinua vastaan — aivan porttisi ulkopuolella."

"Tule tänne," käski keksijä äänellä, jota Pyhä Pietarikaan ei uskaltanut vastustaa. "Johda nämä kalliit sielut jumalan alttarin eteen. Sinä olet ansainnut taivaan!"

Mutta kumouksellinen katsoi Pyhään Pietariin ja keksijään ja osottaen takanaan seisovien, arkaillen odottavien työläisten kiihtuneita sieluja, hän sanoi: "Minä en mene taivaaseen ilman näitä."

Mutta päästää hietamurunen taivaaseen sen sijaan kuin valotorni!"

Mutta päästää hietamurunen taivaaseen sen sijaan kuin valotorni!"

Mutta päästää hietamurunen taivaaseen sen sijaan kuin valotorni!"

Mutta päästää hietamurunen taivaaseen sen sijaan kuin valotorni!"

Mutta päästää hietamurunen taivaaseen sen sijaan kuin valotorni!"

Mutta päästää hietamurunen taivaaseen sen sijaan kuin valotorni!"

Mutta päästää hietamurunen taivaaseen sen sijaan kuin valotorni!"

Mutta päästää hietamurunen taivaaseen sen sijaan kuin valotorni!"

Mutta päästää hietamurunen taivaaseen sen sijaan kuin valotorni!"

Mutta päästää hietamurunen taivaaseen sen sijaan kuin valotorni!"

Mutta päästää hietamurunen taivaaseen sen sijaan kuin valotorni!"

Mutta päästää hietamurunen taivaaseen sen sijaan kuin valotorni!"

Mutta päästää hietamurunen taivaaseen sen sijaan kuin valotorni!"

Mutta päästää hietamurunen taivaaseen sen sijaan kuin valotorni!"

Mutta päästää hietamurunen taivaaseen sen sijaan kuin valotorni!"

Mutta päästää hietamurunen taivaaseen sen sijaan kuin valotorni!"

Mutta päästää hietamurunen taivaaseen sen sijaan kuin valotorni!"

Mutta päästää hietamurunen taivaaseen sen sijaan kuin valotorni!"

Mutta päästää hietamurunen taivaaseen sen sijaan kuin valotorni!"

Mutta päästää hietamurunen taivaaseen sen sijaan kuin valotorni!"

Mutta päästää hietamurunen taivaaseen sen sijaan kuin valotorni!"

Mutta päästää hietamurunen taivaaseen sen sijaan kuin valotorni!"

Mutta päästää hietamurunen taivaaseen sen sijaan kuin valotorni!"

Mutta päästää hietamurunen taivaaseen sen sijaan kuin valotorni!"

Mutta päästää hietamurunen taivaaseen sen sijaan kuin valotorni!"

Mutta päästää hietamurunen taivaaseen sen sijaan kuin valotorni!"

Mutta päästää hietamurunen taivaaseen sen sijaan kuin valotorni!"

Mutta päästää hietamurunen taivaaseen sen sijaan kuin valotorni!"

Mutta päästää hietamurunen taivaaseen sen sijaan kuin valotorni!"

Mutta päästää hietamurunen taivaaseen sen sijaan kuin valotorni!"

Mutta päästää hietamurunen taivaaseen sen sijaan kuin valotorni!"

Mutta päästää hietamurunen taivaaseen sen sijaan kuin valotorni!"